

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nrvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nrvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačajo se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-90.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredniško listo. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“, - Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELFFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

275milijonski atentat na davkoplachevalce — odložen.

DUNAJ 9. (Izv.) Vojni minister Auffenberg je s svojo 275milijonsko zahtevo propadel. To je pač jedro oficijelnega komunikeja, ki je bil izdan danes zvečer po končani ministrski konferenci in ki pravi, da se vojni proračun giblje docela v okviru onih dogovorov, ki so bili sklenjeni pred dvema letoma.

Pod pritiskom javnega mnenja in z ozirom na neugodne finančne razmere v državi, ste se avstrijska in ogrska vlada ujedodločneje upri zahtevam vojaške uprave. Merodajno je pač bilo pri celi zadevi politično težavno stališče ogrske vlade in ogrske vladne stranke, ki predobro veda, da pogineta v istem trenutku prav gotovo, ko bi v ogrskem parlamentu poskusili priti na dan z zahtevo novih žrtev za armado. Gotovo pa je tudi močno vplivalo veliko razburjenje avstrijske javnosti, da se je cela stvar — odložila, kajti resnica je, da zahteva vojne uprave ni propadla, temveč da so jo le nekoliko postavili na stran.

Oficijelni komunike, ki tako odločno poudarja dogovore pred dvema letoma hoče v resnici le ublažiti razburjenje in uspavati javnost, da ne bi prišlo do vsestranske ostre agitacije, ki bi zahtevale vojne uprave onemogočila že naprej.

Zatrjuje se, da namerava vojni minister Auffenberg iz današnjega izda ministrske konference izjaviti konsekvence in odstopiti, toda pravijo, de pride njegov naslednik zopet z enakimi zahtevami, ker se bo medtem situacija v Avstriji in na Ogrskem gotovo že izpremenila v prilog tem zahtevam.

Vsekakor je treba že sedaj vso pozornost posvečati tej stvari in pričeti z najresnejšim delom, da se obvaruje prebivalstvo kakih ponovnih presenečenj.

Narodna sprava na Češkem.

PRAGA 9. (Izv.) Danes sta dospela semkaj šekcijski načelnik dr. baron Fries in dvorni svetnik baron Aichhoff, da sodelujeta pri redakciji zakonske predloge o jezikovni rabi v državnih uradih na Češkem.

V poslanskih krogih se zatrjuje, da bodo češko-nemška sprava pogajanja že popolnoma končana do prihodnje sobote in da se nato snide češki deželni zbor dne 23. t. m.

Izvrševalni odbor češke državnopravne stranke je sklenil, pričeti po celem Češkem najživahnejšo agitacijo proti češkonemški spravi v sedanji obliki.

Operacija državnega poslanca profesorja Mandiča.

DUNAJ 9. (Izv.) Državni poslanec profesor Matko Mandič, ki je pred kratkim težko obolet in se dal pred par dnevi operirati v nekem tukajšnjem sanatoriju po dr. Milohničju, je prestal operacijo prav dobro in skoraj zapusti sanatorij, da se odpelje na jug.

Dr. Miroslav Ploj.

DUNAJ 9. (Izv.) Cesar je imenoval dvornega svetnika, bivšega drž. poslanca, dr. Miroslava Ploja, ki je imel dosedaj pri upravnem sodišču značaj in naslov senatnega predsednika, za pravega senatnega predsednika pri upravnem sodišču.

Iz Čuvajevega pašalnika.

ZAGREB 9. (Izv.) Stol sedmice je potrdil obsodbo Stepana Radiča.

„Obzor“ in „Pokret“ sta bila konfiscirana, ker sta priobčila članke proti madžarskim listom, ki so napadali prestolonaslednika nadvojvode Frana Ferdinanda.

Italijanski begunci.

INOMOST 9. (Izv.) — Ob italijansko-avstrijski meji so pravkar velike vaje italijanske artiljerije. To priitko je porabilo večje število italijanskih vojakov, da so pobegnili na avstrijska tla. Med njimi je bilo tudi nekaj bersaglierjev, ki so ušli na avstrijska tla z vsem orožjem, tudi puškami. Na avstrijskih tleh so jih razorožili in prepeljali v Inomost, kjer so jih na to spustili na svobodo. Italijanski vojaki vzbujajo v Inomostu veliko pozornost, ker hodijo po mesta v svojih uniformah.

Oporoka ministra Brafa.

PRAGA 9. (Izv.) Danes se je odprla oporoka umrlega ministra Brafa. Pokojnik je zapustil svojo veliko, dragoceno knjižnico drugi češki univerzi v Brnu. Dokler se pa ne ustanovi ta univerza, pa naj rabi biblioteka češki juridični fakulteti v Pragi. Nadalje je določil, da naj se polovica njegove v Rostokah se nahajajoče vile po smrti njegove soproge vporabi za štipendijo za enega jurista na brnski češki univerzi.

Zapuščina češkega profesorja Kaufmanna.

PRAGA 9. Včeraj umrl profesor češkega vseučilišča je zapustil večji del svojega premoženja — 300.000 K — privatni gluhozemnici v Smihovu. Razun tega je zapustil tudi razne legate v znesku 90.000 kron.

Nesreča pri avstrijskih strelnih vajah. BUDIMPEŠTA 9. (Izv.) Pri avstrijskih strelnih vajah pri Oerkenju ponesrečene vojake so prepeljali v budimpeštansko bolnišnico. Stanje dveh je popolnoma brezupno. Enemu vojaku je namreč odtrgalo pol črepinje, da mu gledajo možgani iznje, drugi pa ima cel kos železa v trebuhu.

DUNAJ 9. (Kor.) Dunajski mestni svet je sklenil prevzeti prevozne stroške pri eksploziji v Oerkenju ponesrečenih vojakov, ki so sami Dunajčanje, na račun dunajske mestne občine.

BUDIMPEŠTA 9. Vojake, ki so bili ranjeni pri eksploziji topa v Oerkenju, so danes s posebnim vlakom odpotali v Budimpešto v garnizijsko bolnišnico. Stanje težkoranjenih vojakov je obupno.

BUDIMPEŠTA 9. (Ogr. biro.) O stanju težko ranjenih vojakov v Oerkenju, ki so jih pripeljali v Budimpešto, se govori, da je bil enemu vojakov odtrgan svod lobanje, tako, da je videti možgane. Nekemu drugemu so odstranili projektil iz trebušne dupline. Oba druga težko ranjena vojaka sta sedaj izven nevarnosti. Ubite vojake pokopljejo jutri z veliko vojaško slavnostjo. Pri pogrebu bodo zastopani vsi topniški polki monarhije. Cesar si je dal točno poročati toliko o današnjem teku preiskave, kolikor o stanju ranjenih vojakov.

Nov slučaj kozic v Pragi.

PRAGA 9. Včeraj so ugotovili nov slučaj kozic v Nuslah. Ukrenjene so vse potrebne zdravstvene odredbe.

Nemški državni prebitek.

BEROLIN 9. (Kor.) Kakor poroča „Reichsanzeiger“ izkazuje nemški državni obračun za leto 1911 skupnega prebitka 249 milijonov mark.

Nova grško-katoliška škofija na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 9. Minister za unanje stvari grof Berchtold je danes uradnim potom obvestil ogrskega ministrskega predsednika dra. Lukacsja, da je Sv. Stolica na podlagi sklepa kongregacije de propaganda fide privolila v ustanovitev nove grško-katoliške škofije in škeleskega vikarijata (na Ogrskem) in da je papež tozadevno izdal tudi posebno bulo, ki jo državni tajnik Merry del Val danes slovesno izroči avstro-ogrskemu poslaniku pri Vatikanu knezu Schönburgu. Bula bo danes objavljena v vatikanskem uradnem listu.

Novo posojilo pariškega mesta.

PARIZ 9. Predsednik Fallieres je podpisal danes načrt glede posojila pariškega mesta v znesku 200 milijonov frankov za gradnjo cenih stanovanj.

Zapuščina Ivana Ortha.

DUNAJ 9. (Izv.) Zapuščina bivšega avstrijskega nadvojvode Ivana Salvatorja, poznejšega Ivana Ortha, bo prodana na javni dražbi. V zapuščinu spada pet gradov v okolici Gmundena, velika biblioteka in mnogo starijskih mobilij. Cesar je že dal svoje dovoljenje za dražbo, toda pod pogojem, da se ne vrši v Avstriji. Dražba se bo vršila v Berlinu.

Niso bili vohuni.

BELGRAD 9. (Izv.) Pet avstrijskih častnikov, ki so bili pred par dnevi pri Smederevem aretirani kot osumljeni špijonaže, je bilo danes izpuščenih in so se vrnili v svoje garaje. Izkazalo se je namreč, da niso imeli nikakih vohunskih namenov.

Špijonaže oproščen.

BEROLIN 9. (Izv.) Proti ruskemu stotniku Kostjeviču, ki je bil aretirani in osumljen zaradi špijonaže, je preiskava podala tako malo obtežilnih dejstev, da ga bodo morale nemške oblasti v kratkem izpuščati.

Iz Albanije.

SOLUN 9. Dšavid paša, bivši poveljnik skopeljskega zbora je prevzel včeraj poveljstvo 6 armadnega zbora v Monastirju namesto odpoklicanega Feti paše. — Albanski dijaki so začeli živahno agitirati, da bi prebivalstvo v Filatu in okolici pregovorili, da se upre vladi. Ti poskusi so seveda izpodleteli.

SOLUN 9. Iz Elbasana poročajo: Arnavti so pri Akče-Hisarju obkolili turške čete. Na obeh straneh je bilo mrtvih in ranjenih, vendar ni znano število. Iz Elbasana došlim ojačanjem se je posrečilo pro-

dreti postojanko Arnavtov in jih potisniti nazaj. Istočasno so z vojaško pomočjo popravili brzojav.

Utonili pri kopanju.

HAMBURG 9. V Wittenbergu so včeraj utonili pri kopanju trije mladi ljudje.

Grozna nevihta na Bavarskem.

MONAKOVO 9. V hintersteinski dolini v Allgavu se je predvčeraj utrgal oblak. Velik del okraja je opustošen. Toča je padala tako gosta, da so bile gora Nebelhorn in druge sosedne gore vse bele.

Nesreča avijatika.

MOURMELON LE GRAND 9. (Kor.) Monoplan avijatika Wedta se je zapletel, ko se je spuščal na tla v brzojavne žice in se preobrnil ter padel na tla. Wedt je bil na mestu mrtev.

† Prelat Frigidian Schmolck.

DUNAJ 9. Danes predpoldne je bil v Herzogenburgu pogreb prelata Schmolcka. Na pogrebu so bili namestnik baron Bienerth, dunajski župan, mnogo poslancev in duhovnih dostojanstvenikov.

Nesreča v premogokopu.

LONDON 9. (Kor.) V premogovniku pri Denabyju je danes zjutraj nastala eksplozija, vsled katere je bilo baje 22 mož ubitih. Število ranjenecv še ni znano.

LONDON 9. (Izv.) Po eksploziji se je pred vhomom v premogovnik takoj zbrala velika množica ljudstva, ki je s strahom pričakovala izida prvih rešilnih del. Prvi reševalci so spravili na dan 28 mrtvih. Smatra se, da je v rovu mrtvih 40 do 50 rudarjev. Vsi mrtveci so bili strašno razmešarjeni.

LONDON 9. (Kor.) Po uradnih izvidih je po eksploziji ubitih 30 oseb, 2 pa težko ranjena.

LONDON 9. (Kor.) Danes so se v denabyskem premogovniku dogodile še štiri nadaljne eksplozije, vsled česar so nastali otrovni plini, in se je zrušil strop v rovu. Eni rešilni družbi je baje zaprta pot na prsto.

Vročina v Ameriki.

NEW-YORK 9. Vsled silne vročine je umrlo v New-Yorku 6, v Filadelfiji 14, v Bostonu 3 in v Pittsburgu 5 oseb.

Iz Maroka.

FEZ 9. Boj med četami generala Gouranda in Rogijem je trajal od 5 zjutraj do 11 predpoldne. Francozi so izgubili enega moža, pet jih je bilo pa ranjenih.

Nevarna vožnja v balonu.

RIM 9. Nevarno vožnjo v balonu je imelo pet gospodov, ki so se v Benetkah dvignili v zrak. Pri Veroni se je vspel balon 7000 metrov visoko. Vsi zrakoplovci so se onesvestili. Ko so se zopet zavedli, je pal balon za 2000 metrov. Izstopili so konečno v Budimpešti.

Gibanje monarhistov na Portugalskem.

LIZABONA 9. Četa stotnika Paive Conceirosa se je združila s četo Canachosa in obe četi ste se potem bojevali z republikanskimi četami. Na obeh straneh je bilo izgub. Med republikanskimi četami vlada popolna disciplina.

MADRID 9. Kakor poročajo iz Drende, so Conceirosove čete izgubile v boju s portugalskimi republikanskimi vojniki 30 mrtvih in 100 ranjenih, dočim so Linasove čete izgubile 153 mrtvih in ranjenih.

LISABONA 9. (Kor.) Monarhisti, ki imajo, kakor se govori, tudi dva topa, so napadli Chares. Republikanska artiljerija jih je prisilila, da so se umaknili, in jim je prizedejata precejšnje izgube. Boj je trajal dve uri.

LISABONA 9. (Kor.) Zbornici sta včeraj soglasno pooblastili vlado, da v okrajih, kjer se ji zdi potreba, suspendira ustavo.

Bubonska kuga.

WASHINGTON 9. Zdravstvenemu uradu v Portoriku je prijavljen slučaj bubonske kuge.

Z afrikankega bojišča.

Italijansko poročilo o zavzetju Misurata.

RIM 9. (Oficijelno.) General Caneva je poslal danes sledečo brzojavko: Misurata je naša. Danes ob 7.30 zvečer, točno mesec dni odkar smo zmagali pri Zanzurju, je bila ob velikem navdušenju razvita naša narodna zastava na fortu Misurata.

Danes ob 4 zjutraj so se vse naše čete, ki so na razpolaganje, pripravile na napad. Dočim je eskadra stražila obrežje med rtom Zuruk in Verio in je pri Bu Šeifi in Ages Iri izvršila navidezna izkrcanja, je naše desno krilo prejelo povelje, naj se z grudastega ozemlja priplazi ob sovražnikovem levem krilu, da ga obkoli. Istočasno je

v središču prodiral več del naših čet, pr čemer je bilo levo krilo zavarovano po kolenjci. Takoj ob spopadu se je unel hud boj.

Vse naše topništvo, ki smo je imeli na razpolago, je pričelo zelo uspešno streljati na sovražnika, ki je bil v vrtjenih postajankah, a se je srdito branil. Vendar se ni mogel dolgo upirati.

Takoj po spopadu se je razvila prava in velika bitka. Našemu desnemu krilu, ki je v začetku precej omahovalo, se je s pomočjo enega rezervnih batalijonov posrečilo, prodreti levo sovražnikovo krilo in napasti sovražnika z bajonetom. Ob 10 dopoldne je začelo levo sovražnikovo krilo že bežati dočim se je desno sovražnikovo krilo izkoriščaje ozemlje malo po malo začelo umikati.

Dan po zavzetju vasi Zuruk, ki je bila osvojena po hudem odporu, so zamogle naše čete marširati do Misurate in še dalje. Sovražnik se je ob prihodu naših čet umaknil v notranje kraje dežele.

Bojišče je bilo naravnost pokrito s trupli sovražnikov. Izgubil je mnogo stotin mrtvih in ranjenih, a točnega števila ni možno podati. Na naši strani je padlo 9 mož, 21 jih je bilo pa ranjenih, med temi 4 Askari.

„Breg“ za Družbo.

Beseda „Breg“ služi v skupno označenje onega dela naše slovenske Kopršine, ki se razleza od Ricmanj, preko Boršta, Boljunca, tja preko Doline. To je ozemlje, na katerem se je naš narod v Istri najprej jel vzbujati iz narodnega sna in se je hitreje nego drugod razvilo živahno narodno življenje in snovanje. Priča temu so mnogostevilna narodna društva in gospodarske organizacije, ki so rešile narod iz gospodarske odvisnosti od tiste božje šibe — znanih istrskih oligarhičnih pjavk, ki so narodu pile kri v obliki nezasišanih oduških obresti — v denarju, v naturalijah in na intelektu: ki so tiščala narod v gospodarskih okovih in v duševnem robstvu — v narodni in politični odvisnosti. Narod je plačeval oduške obresti in prodajal svoje rojstvo, svoje politično svobodo, svoje pričanje, svojo dušo.

Posebno za onega, ki pozna to tužno, obupno minolost našega naroda v Istri, so združena pevska društva priredila minole nedelje v Boljuncu dan radosti na vzdramljenju, odrešenju in vstajenju naroda iz sramotnega položaja suženjskega k zavednemu, samosvojemu narodnemu življenju.

Tržaški in okoličanski udeležniki — mej temi tudi škedenjski Sokol se svojimi zalimi in krepkimi mladeniči — so prihajali deloma peš, deloma z železnico do Boršta. S temi je prišla St. Jakobška čitalnica korporativno. Tudi „Lilija“ je bila častno zastopana. Iz okolice so došla pevska društva: „Velesila“ iz Škedenja, „Hajdrih“ s Proseka, „Lipa“ iz Bazovice, „Zastava“ iz Lonjerja. Dalje so prišla društva: „Primorsko“ iz Mačkofj, „Domovina“ iz Ospa in „Lilija“ iz Beke.

S hiš v Boljuncu so vhrate mnogoštevilne trobojnice. Izletnikom po železnici je igrala medpotjo od Boršta do Boljunca godba NDO v svojem ličnem kroju.

Slavnost se je vršila na razsežnem, lepem, senčnatem vrtu konsumnega društva, kjer je prostora za par tisoč ljudi in ki je bil bogato odičen s trobojnicami. Narod je prihajal v trumah in je napolnil vrt do zadnjega prostora. Radovalo se nam je srce ob pogledu na te vrole, mladeniče, žene in dekleta iz naroda, ki so žarečih lic in odlični narodnimi trakovi in znaki ponosno nastopali.

To je bil pravi triumf žive narodne misli. Bilo je pravo, pristno narodno slavje, še posebno posvečeno po svojemu namenu: na korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Oficijelni del programa je otvorila godba NDO z našim večnolepim in veličastnim „Naprej“. Potem pa je nastopil g. župan dolinski in dež. poslanec gosp. Josip Pangerc, ki je z vzneseño, navduševalno besedo pozdravil zbrani narod, obeh spolov, iz vseh slojev, posebej vsa došla društva, a še posebno došlega zastopnika Družbe, g. župnika Berteta, ki so mu množice priredile burno ovacijo, ki pa je seveda v prvi vrsti veljala Družbi.

Ko so združena pevska društva iz Brega — nad 100 pevcev in pevk — odpela tri pesmi, je nastopil g. župnik Brce, pozdravljen od viharnih dolgotrajnih živoklicev.

Sporočivši pozdrave Družbe zbranim jej prijateljem in prijateljicam, je govornik, nadovezal na poziv g. poslanca Pangerca da nam bodi vsikdar geslo Gregorčiče-a

visoka pesem: domovini. Domovini bodi posvečeno naše delo. Za to delo smo poklicani vsi. Radost ga navdaja, ko gleda tu to gorečnost, to vnetje, ki naj nas družijo vedno in vsikdar, tudi v bodoče. Nikogar naj ne moti pomislek, da smo mal narod. Če smo mali, pa bodimo krepki in veliki po duhu, krepki po srcu. Ponosni bodimo na narod, ki poraja take dobrotne naše družbi, kakor sta bila Polak in Kotnik, a ve, slovanke žene bodite ponosne na dobrotnico družbe, blagopokojno Vilharjevo. Res čuditi se moramo, koliko žrtvuje naš mali narod za svojo kulturno in narodno bodočnost.

Med vsemi našimi društvi gre prvo mesto družbi sv. Cirila in Metoda. Potrebna je, važna je, koristna je. Priča za to so njeni — sovražniki. Ne le tujerodni, ampak tudi — najeti domačini. Kako važna je mislija Družbe, priča izrek znanega nemškega škofa, da v 25 letih ne bo potreboval na Koroškem nobenega slovenskega duhovnika več. Tudi ta škof je bil med sovražniki naše Družbe.

Ali Družba pojde nemajljivo svojo pot dalje. Mi ne bomo vpraševali nikogar, ali smemo ljubiti to svojo zemljo in jo braniti, da jo ohranimo svojemu narodu!

Da bomo umeli ves veliki pomen naše Družbe, pomislimo, kaj bi bilo iz našega naroda, če bi mu vzeli — šolo! Zato moramo braniti svojo šolo in žrtvovati zanjo. A to storimo, če podpiramo družbo sv. Cirila in Metoda.

Tu je omenjal govornik sramotnih šolskih razmer v Trstu in velikih žrtev, ki jih doprinaša družba, da rešuje slovensko decu na tej, za narod naš toli važni točki ob Adriji. Uvažujoč neizmerno važnost te postojanke, se je Družba odločila za velikansko žrtev: skoro bo dovršena velika, krasna, moderna šolska stavba. Dovršitev te stavbe je v povod, da se bo letošnja glavna skupščina Družbe vršila v Trstu. Bržkone meseca novembra. Uverjeni smo, da Slovenstvo Trsta porabi to priliko, da izkaže Družbi vso svojo ljubav in hvaležnost. Govornik je zaključil:

Na delo za povzdigo družbe! Na to delo smo poklicani vsi. Od tega dela se ne puščamo — penzionirati. Njega — govornika — so n. pr. pač mogli suspendirati od službe, ali od dela za Družbo ga ne more penzionirati nikdo. Delal bo in delajmo zanjo vsi, dokler živimo. Naprej zastave slave, vse za bodočnost naroda!

Ves ta govor je spremljala množica naroda navdušenim odobravanjem, ki se je posebno ob zaključku povzpelo v lahko umljivo — demonstracijo.

Žal, da je že med govorom nebo potemnelo, ker se je prek in prek zagrnili črni oblaki; gromelo je bliskalo in začel je padati dež. Ali društva se niso dala pregneti, marveč so nastopala eno za drugim po programu, pristrčno pozdravljena od občinstva. Ko pa se je vlila huda ploha, se je ljudstvo umaknilo pod strehe in je napolnilo vse gostilne. Ali to kljubovanje vremena ni niti manje kratilo svečanostnega razpoloženja. Kamor si se ozrl, vesel in zadovoljni obrazi in povsodi je glasno donela lepa slovanska pesem. Ko se je pošteno zliho, vračalo se je občinstvo na slavnostni prostor, kjer se je nadaljevalo pošteno veselje — pošteno, četudi se je mladina vrtela ob zvokih godbe NDO, ki je hvalevredno vršila svojo nalogo med vso slavnostjo.

Zaključujemo: bil je to lep narodni praznik, manifestacija narodne zavesti in velike udanosti do Družbe, toliko sovražljene in proganjene, da si vredne vse naše ljubavi, vse naše hvaležnosti in vse naše — podpore! In naš Breg se je lepo odzval tej narodni dolžnosti.

Govor poslanca dra. Rybářa.

Stvaren popravek v seji zbornice poslancev dne 2. julija 1912.

(Zvršetek.)

Provokacije nemških dijakov povodom sokolskih slavnosti v Pragi.

Sedaj pa uvažujte, da so mogli ti nemški dijaki — ni jih bilo niti popolnoma 100 in še ti so bili razdeljeni na različne dele Prikopov in še dalje tja ven — mogli več dni povsem mirno „bumlati“ in sprehajati se, kolikor so le hoteli, ter da se jim ni absolutno nič zgodilo — temu sem bil oči-videc, to sem sam videl, bil sem med njimi. (Klic: Kaj so študentje počeli ponoči?) Kar se je godilo ponoči, to gre na račun teh dijakov. Provokacija je morala biti že huda, ako se prebivalstvo ni moglo več vzdrževati in je na tem ali onem mestu prišlo do reakcije. Ali kaj pomenja to ob tolikem dotoku ptujcev, kakoršen je bil v Pragi? To je šlo v stotisoče. Vsakih 10 minut so odhajali vlaki, a se ni zgodilo nič drugega, nego da je eden kulerskih študentov zadobil malo poškodbo — da jo je dobil od dijaškega tolkaca, bi rekli „šmis“ — in da je dvojica ali trojica njih izgubila svoje čepice. (Klic: Vzete so jim bile!). Da, vzete so jim bile, naj bo, priznajmo tudi to! Saj za to vam ne gre. Vam ni nič do tega, da je bil ta ali oni nemški dijak malo pobožkan, marveč vas je jezilo, da so mogli Sokoli aranžirati tako slavnost. (Živahno pritrjevanje in ploskanje. Mnogoštevilni mejklici). Jezilo vas je, da so prišli v Prago

zastopniki mesta pariškega, da so došli Angleži, da je došlo celo Nemcev iz rajha; jezilo vas je, da se je tudi vlada čutila pri morano slednji priznati sokolska društva kakor resnična telov. društva, da je poslala na to slavnost svoje zastopnike, civilne in vojaške. To vas je jezilo. Zavist vas je dovela do tega, da ste poslali svoje dijake v ogenj in da ste celo rizikovali, da par vaših dijakov dobi kaj po glavi. Tako stoji stvar. (Številni mejklici in smeh). Morete se smejati, kolikor hočete, stvar je vendar-le taka. Ali ta jeza, pa naj je še tako velika nas ne zadevuje čisto nič. Mi ostajamo povsem mirni. (Številni trajajoči mejklici). Mi smo bili v teh dneh povsem mirni, tud ponoči smo bili popolnoma mirni. Morete čitati policijska izvestja. Gospodje, le pomislite: če bi se v kakem nemškem mestu ob tolikem navalu tujcev in domačinov vršila taka slavnost, koliko pijanih bi se bilo zibalo po ulicah! (Živahno oporekanje).

V Pragi pa ni bilo videti tega. (Mno goštevilni mejklici, oporekanje, hrup). (Klic: To si prepuščujemo). Saj to je dijakom v dolžnost, saj to je po commentu (dijaškem običaju). (Živahna pohvala in ploskanje — številni mejklici in hrup).

Poprej ste rekli, da obstoji obveznost do „bumljanja“. Gospoda moja! Je pa tudi obveznost — piva. Po commentu je, da se mora piti in izpiti. (Živahna pohvala in ploskanje. Oporekanje in hrup. Poslanec Heilmayer: Vi ste najeti od čeških radikalcov, da sedaj razvnamljete agitacijo proti nemško-češki spravi! To je vsa stvar!)

Češko-nemška sprava in Slovenci.

Ker se je že govorilo o spravi, odgovarjam: Če bi vam bilo v resnici do sprave, potem bi bila vaša dolžnost, da bi bili — kakor smo mi Sokolom in prebivalstvu — tudi se svoje strani ukazali dijakom, da se imajo v teh dneh vzdržati vsake provokacije. (Živahna pohvala in ploskanje — Mejklici). Ali češko-nemška sprava je stvar, ki je ne uničijo ne dijaki, ne ulični kravali. Kdor bi hotel radi takega dogodka razbiti spravo, temu sploh ni bilo do sprave! (Živahna pohvala in ploskanje. — Mejklici). Kdor v resnici hoče spravo, prehaja preko takih dogodkov na dnevni red in sklene narodni mir (Mejklici).

Posebno mi Slovenci imamo največ interes na tem, da pride do češko-nemške sprave. Takoj Vam dokazem, zakaj. (Mejklici). To, kar zahtevajo in dosežejo za se Nemci na Češkem, to isto bomo zahtevali mi Slovenci na Stajarskem in Koroškem. (Živahna pohvala in ploskanje). Umeli boste torej, da mi želimo sprave ter da smo z vsjo silo delali na to in da smo z vsemi sredstvi skušali brzdati naše ljudi, da se je vsaka provokacija izgubila v nič. Mi nismo hoteli škandalov. Kdor jih je hotel, ta bomo nosil odgovornost pred zgodovino! (Živahna pohvala in ploskanje. — Mejklici).

Domače vesti.

Osebnosti. Včeraj jutraj so dospeli v Trst in se nastanili v Excelsior Palace Hotelu markiz Herrera, poslanik na Dunaju; c. in kr. konzul v Bukarešti B. Boruncica in c. in kr. višji nadzornik vojne mornarice Ivan Zsoldak iz Pule.

Slavnostni odbor VI. vsesokolskega zleta v Pragi dr. u Rybářu. Dr. O. Rybář je prejel nastopno pismo:

V Slovanski Pragi, 3. julija 1912

Dragi brat!

Z zadoščanjem smo čitali v današnjih listih vest, da si Ti protivemskim napadom branil našo čast v poslanski zbornici, za kar se Ti iz polnega srca zahvaljujemo s sokolskim

Na zdar!

Za slavnostni odbor VI. vsesokolskega zleta:

Predsednik: Tajnik: Dr. Scheiner l. r. Dr. Heller l. r.

Letno poročilo tržaške državne realke izkazuje koncem šolskega leta 460 rednih učencev, 3 privatista in 1 izrednega učenca. Po narodnosti je bilo 93 Slovencev (91 rednih in 2 privatista), 12 Hrvatov ozir. Srbov, 200 Italijanov (199 rednih in 1 izreden), 153 Nemcev (152 rednih in 1 privatist) ter 5 učencev drugih narodnosti. Glede na učni uspeh je bilo 11 odličnjakov 334+1 z dobrim uspehom, 17 z zadostnim, 58 z nezadostnim. Ponavljalnih izpitolov je 31, neklasificiranih učencev pa 9+2. Domačinov je bilo 427+2, zunanjih 33+2. Slovenci s Hrvatini v Srbiji ne tvorijo niti eno četrtino vsega dijaštva.

Slovenščina se je poučevala obilgatno za Slovence v I. in II. razredu ter v 3. prostem tečaju, katerega pa je obiskovalo vsega skupaj samo 8 učencev, dočim pa prva dva razreda štejeta 39 učencev slovenske narodnosti. Potemtakem je bilo v prostem tečaju še 52 dijakov slovenske narodnosti, ali pa tudi ne, kajti povedano ni nikjer v letnem poročilu, da je vseh teh 52 dijakov Slovencev uživalo pouk v materinščini. Pa če so ga tudi, gotovo pouk v tem tečaju ni enakovreden rednemu razrednemu pouku, ki se je uvedel na zavodu že z letom 1910 in doseže prihodnje leto III. razred. Treba bo torej še štiri leta predno bodo slovenski dijaki na državni realki v Trstu deležni rednega pouka v svoji materinščini.

K zrelostnemu izpitu se je priglasilo 37 javnih učencev VII. razreda in 1 eksternist Slovenskih maturantov je pet.

Zavod, na katerem je bilo 27 učnih moči, 1 poizkusni kandidat, 4 nekatoliški učitelji veronauka in 1 učitelj petja, se preseli s prihodnjim šolskim letom v poslopje v ulici Besenghi št. 14, ki je bilo last šolskih sester.

Premalo nadzorstva v kopališču pri svetilniku. Pišejo nam: Več nadzorstva bi trebalo v javnem kopališču pri svetilniku od strani redarstva. Za tako veliko kopališče ne zadostuje en redar. Najmanjše še dva bi morali nastavititi tam; da bi nadzorovali pod isto dolgo lopo, kjer se vedno potikajo prefrigani tatovi. Nobena reč ni varna tam. Komaj si se ozrl proč, že ti izginja. Dne 5. t. m. sem obiskal to kopališče. Tako sem pazil na svojo obleko, ki je bila dobro spravljena. In vendar! Le za kake pol minute sem se odstranil in že mi je zmanjkala telovnik z — vsem, kar je bilo v nlem: ura in drugo v skupni vrednosti K 70.—.

Vse, kar je prav! Umejeno, in prav je, da so naši ljudje uljudni in postrežljivi nasproti tujcem in drugorodcem, ki prihajajo med nje. Saj to koristi našemu ljudstvu v dvojnem pogledu: povzdiga njega dobro in donša tudi materialne koristi. Zato se tudi pameten človek ne bo izpodtikal nad tem, če se tuji na naših tleh svobodno zabavajo in — v svojem jeziku. In tudi prepevajo naj po dragi volji, ako ne gredo pri tem preko meje, kjer začenja žalitev in provokacija domačega ljudstva. Tu pa se mora nehati potpežljivost in našinec — ja bil to tudi gostilničar — zanemarja najprimitivnejšo svojno narodno dolžnost, ako brez prigovora trpi v svojem lokalu izživljanje in žaljenja svojega naroda. To je znak najhujše graje vredne narodne nemarnosti in nezavednosti.

Nekaj takega so morali minole nedelje tržaški izletniki v Boljunec doživeti pred in v gostilni Petaros pod postajo v Borštu. Kakor v zasmeh in namerovano izživljanje so tržaki laški izletniki, ko so šli naši mimo, tulili svoj lassé pur... In nadaljevali so tudi, ko so nekateri naši stopili v gostilno. Gostilničar pa je mirno trpel to, da si je bil — kakor nam zatrjajo — opozorjen na nepopustnost in gradbo takega početja in pa tudi na njegovo dolžnost, da posvari Lahe in jih opozori, da bi utegnili kaj izzvati, kar bi jim bilo precej neprijetno. Ni prišlo do tega, ker so naši ljudje sedaj precej disciplinirani. Ali tudi te potpežljivosti ni smeti preveč obremenjati z laškimi provokacijami na slovenskih tleh. Ni lahko prenegovati se, če ti kdo prihaja v tvojo hišo in ti potem — prepeva, da nimaš tu nikake pravice.

Toliko v ponovno opozorjenje italijanskim izletnikom na naša tla, da ne bo potem — ko bi prišlo do kake reakcije — tistega javkanja v „Piccolo“ o surovosti in podivjanosti — Slovencev. Ni tisti divjak, ki — če tudi malce prehudo — reagira na žaljenja, pač pa oni, ki žali brez povoda in v — tuji hiši, kjer uživa gostoljubje.

Pa tudi lastniku gostilne Petaros v Borštu v dobrohotno svarilo smo napisali te vrstice.

Obvestilo. Da se pride na sled pravemu storilcu, je Josip Bressan iz Ločnika, že dne 23. junija 1912 na Kalvariji umorjenega Stefana Bressana, dal na razpolago podpisano K 500.—, ki se nakažejo v nagrado onemu, ki bi podal sodni oblasti dokaze glede storilčeve osebe, na podlagi katerih bi se moglo brezdvomno dokazati njegova krivda.

Pozivljajo se torej vse tiste osebe, ki niso še bile zastižane od orožništva ali sodnije, in ki bi jim bila znana kaka okolnost glede storilčeve osebe in načina izvršitve umora, da se zgledajo v uradnih urah pri podpisnem.

dr. Gradnik

preiskovalni sodnik.

Izlet NDO v Gorico. Prejeli smo: Vedno bolj narašča zanimanje za nedeljski izlet NDO v Gorico. Udeležba bo torej gotovo velika. Ne gremo pa provocirati, ne; naša manifestacija bo mirna. Pretep bi hoteli samo oni, ki dan na dan hujskajo proti nam.

Čudimo se le, da vlada kaj takega dopušča. Taki hujskajoči članki, kakršni izhajajo v sedanjem času proti izletu NDO v Gorico, bi se morali zapleniti, ne pa, nedolžne novice o „Afrikanških razmerah na Koroškem“. Naj le hujskajo in prireajo protestne shode, naša manifestacija bo s tem še večja in proti volji hujskačev še impozantnejša, kakor sicer. — Dan 14. juli, bo velik praznik za nas Slovence, zato naj se ta dan vzbudi vsakdo in gra znami v našo Gorico!

„Charleyovo teto“ je priredil minulo nedeljo Dramatični odsek „Slov. del. izobr. društva“ v prid barkovljanski CM podružnici. Dvorana je bila precej polna, da si ravno si je dokaj našega občinstva priredilo v sosednji sobi svojo pevsko zabavo, kar je seveda motilo podružnično prireditev. Primerno to pač ni bilo!

Menda je ravno to motenje in pa neko oviranje s strani gotovih tamkajšnjih odborov vplivalo, da je bilo opaziti pri igralcih slabo razpoloženje. — Vsed tega je tudi nanjkala ona spretnost v igri, ki v prvi vrsti pripomore komediji do efekta. Jezik igralcev nam je predočeval pravo slovensko

vzajemnost. Slišalo se je hrvasčino, češki nazlas, tržaški „ma“ i. dr. Sicer se je gofilo isto celo tudi na ljubljanskemu deželno gledališču, vendar pa bi želeli, da bi se zlasti pri dramatičnih nastopih gojila prava slovenščina. Človeka še na cesti zapoli, nikar pa če z odra sliši: „Kako ven zgledaš“ itd.

Ali vse to nikakor ne jemlje prepričanja, da imajo nekateri igralci res dobro gralsko sposobnost. G. Gostinčar se ima celo ravno svoji skoraj pretirani spretnosti v gestah in kretnjah zahvaliti, da ni prišla njegova spominska rastresenost do prevelike veljave.

Morebiti bi bilo tudi bolje, da bi se nekatere uloge zamenjali. Neumestno manjanje z rokami, nervoznost ali mrtvost pri molcanju, deklamatoričen glas in še nekateri drugi nedostaki se bodo pač odpravili pri večkratnih nastopih.

Le tako naprej k izpopolnjevanju! S tem bo izvršena trojna naloga: izobraževanje igralcev, pošteno zabavanje občinstva in pa gmotna pripomoč različnim društvom, v prid katerim je začel omenjeni dramatični odsek uprizarjati takoj že svoje prve predstave.

Ljudskošolska mladina v Trebčah je ponovila v drugič prošlo nedeljo svojo veselico in če se je prva posrečila, se je druga tudi popolnoma. Veselje je bilo opazovati četo malih gledaliških pevcev in umetnikov, ki so z ljubkim tekmovanjem proizvajali prav dobro razne prizore, deklamacije in petje ter redno, kakor bi se vrstile kinematografske slike. To je tudi pripomoglo, da so navzoče matere, žene, mladeniči, moške in otročad sledili sporedu z velikim zanimanjem, kar je gotovo uplivalo na vse odgojevalno. Prijetno je učinkovala na prisotne neprisliljena pripomoč in požrtvovalost domačega učiteljskega osebja. Z denarnim uspehom se opomore domača šolska knjižnica in se ji tako omogoči, še v večji meri plemeniti čustva naše šolske dece.

Omenimo naj pohvalno prijaznost, čistost in postrežljivost družine, ki vodi sedaj gostilno „Obrotniškega društva“. Da, tudi Trebče naj se uvrste v privlačne kraje naše lepe okolice, kjer naj potnika sreča prijazen obraz slehernega Trebčana in obče snage, kakor jo je že sedaj opazovati. Le tako naprej!

Shod zidarjev v Banah. V sicer najhni, a zelo prijazni vasi Banah se je vršil predvčerašnjim prav dobro obiskan aven shod zidarske skupine NDO na vrtu „Konsumnega društva“. V obširnem govoru je strokovni tajnik Brandner iz Trsta pojasnil zidarsko gibanje, razlagal novo pogodbo med zidarji in podjetniki ter samo ob sebi umevno tudi razkrinkal postopanje socialne demokracije, ki v pravem pomenu besede ni nič drugega, kakor podružnica kamore in kapitalistična stafaža, ki podprta od strani stavbiških podjetnikov-kapitalistov štrajka proti slovenskim delavcem in kot taka nima več nikake pravice zastopati interese slovenskih delavcev.

Govornik je tudi obrazložil kaj je „socialist“, ter dokazoval, da tržaški socialni demokrati niso socialisti, ker bi morali biti sicer čisto drugi ljudje. Socialisti smo mi, narodni socialisti, ker hočemo povzdigniti tlačene stanove, ter tlačene in brezpravne narode. Jasno je okolu nas vse in bojujemo se zato z veseljem, čeprav s tem tudi pada žrtev za žrtvijo.

Navzočega socialnega demok. Kralja je silno peklo, ko je razkrinkoval strokovni tajnik protidelavsko postopanje socialne demokracije. Kralj je bil pijan in je hotel s kričanjem motiti shod. Pokazal je s svojim ponašanjem, kako so socialni demokrati lepo vzgojeni, da je njih ideal samo alkohol. Kričal je v začetku, potem pa je potihnil in poslušal. Čudno je pač, kako je to sploh mogoče, da se nahajajo v narodnih Banah taki odpadniki; no, tudi ti bodo spregledali, kakor je že marsikdo, zato bomo sklicevali večkrat shode v Banah, da se na napačni poti nahajajoči, čim prej spametijo in se oklenejo bojevnikov za pravico.

Shod je vspel sijajno in zidarji v Banah so bili zadovoljni, ker so slišali natančno in odkritosrčno poročilo. Razprostrla se bo torej tudi v Banah, kakor po vseh okoliščinskih vaseh, „Narodna delavska organizacija“. In to se mora zgoditi!

Tržačanom iz Goričanom o priliki nedeljskega izleta. Prejeli smo iz Gorice: Par dni še nas loči od dneva manifestacije bratske solidarnosti, še par dni in odmevali bodo po goriških ulicah koraki tisočev kakor grozeča in silna himna zatiranih.

Tržačan! Vi vsi, ki pridete k nam, poznate življenje le od slabe strani. Delavci ste, katerim je delo in trpljenje vsakdo prerano gube v obraz, trpiti ste žuljavih rok! Prihodnja nedelja bo za vas svetel in jasen dan; k nam pridete vi vsi iz temnih in strupenih tovarov, iz zaduljih prostorov ali z dela, kjer vas mučijo burja in dež in pekoče sonce. Le pridite k nam, da vam pogledamo v oči, v katerih niso še zamrli upi in vroča ljubezen do naroda, čegar sinovi ste. Radi te ljubezni vas zatirajo mnogokrat in koliko je izmed vaših trum junakov, o katerih ne doznava sicer nikoli širša javnost, a ki bi znali povedati marsikako žalostno zgodbo iz svojega življenja, kako so ga vrgli na cesto, ker je s ponosom priznal, da je Slovenec, kako je radi tega trpel lakoto,

zasmehovanje in zaničevanje! Narod, ki ima take junake, sme upati na boljše čase.

Goričani! Naj ne manjka nikdo izmed vas pri nedeljskem sprejemu. Kar vas je v mestu, v bližnji in daljni okolici, prihitite, da s tem pokažemo, da vse naokolu, kamor sega oko, je naše! Vsi ti prijazni griči, doline in hribi, vse te vasice in mesto, čegar polovica je tudi naša. Prihitite, ker pride nas obiskat brat trpin, da nam dokaže svojo solidarnost.

Kdor želi svojega otroka, starega najmanj 4 leta, vpisati v otroški vrtec, naj se zgleda pri g. Josipu Sornu, Carbola Zgornja 16, II., ki poda vsakemu na željo potrebna pojasnila.

Češki visokošolci v Trstu. — Češki visokošolci narodno-socialne stranke prirede v dneh 2.—9. avgusta 1912 izlet na slovenski jug. Dne 3. avgusta pridejo v Ljubljano, a 4. avgusta zvečer ob 9 v Trst. Iz Trsta napravijo ekskurzije v Benetke, Gradec in Piran ali Miramar ter odidejo 8. avg. jutraj na Bled, odkoder odpotujejo zopet proti domu.

Opozarjamo že sedaj slovensko in češko občinstvo našega mesta na ta izlet ter pričakujemo, da se našim bratom priredi sprejem, kakor se je doslej običajno sprejemalo bratske goste. One družine pa, ki bi mogle za nekatere dame, ki se tudi udeležijo izleta, odstopiti kakšno posteljo, so naprošene, da to javijo uredništvu „Edinosti“.

Najemninske odpovedi. Vodstvo pomožnih uradov c. k. davčne administracije nam javlja:

Vsled oznanila c. kr. davčnega upravnništva I od 1. julija 1912 št. 300/III opozarjajo se davkoplačevalce na dolžnost predložitve najemninskih napovedi glede poslopj, ki so podvržena najemninskemu in 5% davku.

Za poslopja v mestnih okrajih: I, II, III, IV in v davčni občini Škorklja morajo se oddati napovedi za leti 1913 in 1914 najdalje do konca avgusta t. l. pri c. kr. davčnem upravništvu Trst I; za ona poslopja v predmestnih okrajih: Sv. Ivan (davčni občini Vrdela in Kolonja), Rojan (davčna občina Rojan), Barkovlje (davčni občini Barkovlje in Greta), v davčni občini Lonjer in v kmečkih okrajih: Prosek (davčne občine Prosek, Kontovelj, Sv. Križ) in Opčina (davčne občine Opčina, Bane, Bazovica, Gropada, Padrič in Trebič) je treba oddati napovedi, in sicer samo za leto 1913, najdalje do konca sept. t. l. pri c. kr. davčnem upravništvu I pisмено ali pa pri dotičnih okrajnih predstojnikih pisмено ali ustmeno.

Tiskovine za najemninske napovedi dobivajo se po 6 stot. pola pri c. kr. finančnem ekonomatu, Piazzetta della Chiesa evangelica 2, v pritličju.

Dramatični odsek „Slov. del. izobr. društva“ za Trst in Primorje v Trstu priredi v nedeljo, 14. t. m. ob 4:30 pop. v veliki sokolovi dvorani na Proseku znano, povsod z velikim uspehom igrano burko Charleyeva teta. Po igri ples do polnoči. Ker gre čisti dobitek v prid podružnici CMD na Proseku, vabimo vse naše prijatelje in somišljenike na to prizoritev. Natančneje na plakatih in letakih.

Tržaška mala kronika.

Skočil v morje. 39letni vratar Anton K., stanujoč v ul. Lazzaretto vecchio je včeraj popoldne v hipni blaznosti skočil z obrežja Grumula v morje. K sreči so ga še pravočasno potegnili iz vode in odvedli v mestno bolnišnico.

Konj se splašil. Sinoči ob 6 se je peljal trgovec Peter Marussig, stanujoč na Korzu št. 19 na svojem koleselju skozi tunel pod Montuco. Pri njem v koleselju je sedel konjski posedovalec Rudolf Steindler, stanujoč v ul. Raffineria št. 2. Ko je bil koleselj sredi tunela, je prisopihal nasproti neki avtomobil; konj se je splašil in začel naglo dirjati proti trgu Goldoni. Pri tem se je koleselj prevrnil in polomil, oba omejena gospoda sta padla na tla in se močno počila. Splašene konja so potem ustavili na trgu Goldoni. Marussiga in Steindlera so nato odvedli v mestno bolnišnico, kjer so jima obvezali rane, ki pa k sreči niso nevarne, ter ju poslali domov.

Učitelj rešil 12-letnega dečka. Včeraj ob 4:30 popoldne je neki 12-letni deček, katerega ime je še neznan, skakal z obrežja ob velikem kanalu blizu rdečega mosta na 2 stari tam usidrani torpedovki. Nakrat je pa dečku spodletelo in je telebnil v kanal. Hitro se je na obeh obrežjih zbralo mnoge ljudi, ki so klicali na pomoč, ali nobenega ni bilo, ki bi bil skočil po dečka v morje, ki se je že jel potapljati. V tem je prišel mimo g. Zdravko Katnik, učitelj na Ciril-Metodovi šoli, ki je z velikim naporom potegnil potapljalčevega se dečka iz vode. Ko je bil isti na suhem, jo je pa naglo popihal domov, tako da ni bilo možno doznati za njegovo ime.

V dvorano za opazovanje je Trevevesova zdravniška postaja odvedla 25-letno Terezo Ballč iz Barkovelj in 17-letnega Hektorja Marsičh stanujočega pri sv. Alojziju, ker se je obema nakrat zmešalo.

Jedla in pila, a ne mogla plačati. Aretirana sta bila Gioachino Lukesich, star 55 let iz Trsta, težak stanujoč v ljudskem

prenočišču G. Gozzi in Giacomo Zottich isto težak, star 53 let, iz Trsta, stanujoč v ulici S. Justa št. 28. Oba sta se namreč v neki krčmi na trgu sv. Katarine dobro navedla in napila, a ko je bilo treba plačati, sta izjavila, da nimata vinarja v žepu.

Streljal s pištolo na javni ulici. Predsinoči ob 10:30 je 18-letni Angelo Pluschnig iz Trsta, brez poklica, stanujoč v ulici Sporcavilla št. 2 s pištolo ustrelil na javni ulici. Nesreča je hotela, da je prav v onem trenutku šel mimo 11-letni deček Ivan Marušič, katerega je strel zadela v desno ramo. Marušiča so odvedli v bolnišnico, kjer so mu zdravniki obvezali rano in izjavili, da ista ni nevarna, ter so ga nato poslali domov. Pluschniga so pa kmalu potem aretirali. Na policiji je izjavil, da je kupil pištolo na parniku „Cesar Fran Josip“ in da je hotel za poskušnjo ustreliti le proti zidu. Vzlic tej izjavi so ga pridržali v zaporu.

Koledar in vreme. — Danes: Amalija dev. — Jutri: Pij I. pap. Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 27° C°. — Vreme včeraj: Lepo. Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno, zelo vroče, zmerni vetrovi.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu. Ker se zaradi odhoda vaditeljev na praški vsesokolski zlet v zadnjem tednu ni vršila redna telovadba, naznanjamo bratskemu članstvu, da se od danes naprej zopet vrši članska telovadba po poprejšem obstoječem urniku v ponedeljek, sredo in petek, I. oddelek od 7 do 8 in II. oddelek od 9 do 10 zvečer. Pripeljite novih telovadcev! Na zdar! Za vadiateljski zbor: Miroslav Ambrožič, načelnik.

Odsek tržaškega „Sokola“ v Barkovljah priredi svoj prvi notranji nastop v nedeljo, dne 1. septembra in prosi bratska društva, da se pri svojih prireditvah na to ozrajajo.

Zveza Jugoslovanskih Železničarjev sklicuje zelo važen shod za četrtek 11. t. m. v gostilni g. Ivaniševića „All'Adria“ na Josipovem trgu. Dnevni red: 1) Delavni red pri c. kr. državnih železnicah, 2) poročilo o stališču koalicije o voznih ugodnostih, 3) razno.

Shod v ponedeljek se ni mogel vršiti, ker je bil poročevalec nepričakovano zadržan, zato pa pričakujemo za četrtek tem obilnejše udeležbe. Vodstvo.

Šentjakobska Ciril-Metodova podružnica priredi v nedeljo, dne 4. avgusta t. l. na vrtu konsumnega društva „Jadran“ drugi šentjakobski semenj. Darila in predplačila sprejema gospa Pina Babič v Zgornji Čarbolji št. 16. Darovi za paviljone in „kolo sreče“ se objavijo potom časopisov. Za mnogo daril in obilno udeležbo se cenjenemu občinstvu toplo priporočamo.

Nar. del. organizacija.

Zahvala. Skupina N. D. O. delavcev mestne plinarne se zahvaljuje vsemu slavnemu občinstvu, ki je posetilo v tako častnem številu veselico dne 23. minulega meseca. Posebno se pa zahvaljujemo državnemu in deželnemu poslancu g. dr. Rybářu za prekrasen govor, ki ga je obdržal na veselici. Istotako gre hvala godcem NDO. Veselica je vspela najslajnejše in tako v morainem, kakor v materijalnem oziru. Sedaj se skupina lepo razvija in napreduje, kar je razveseljivo dejstvo. Torej hvala vsem!

Alojzij Škuljin, Anton Čepek, tč. predsednik, tč. tajnik. — Pripravljani odbor narodno-socialne mladinske organizacije ima danes ob 8 zvečer prvo odborovo sejo. — Skupina NDO „Sv. Andrej“ (tehnični zavod) sklicuje za jutri točno ob 7 zvečer društveni shod v društvenih prostorih ul. sv. Marka 19.

— Vozni listki za izlet v Gorlco so v predprodaji v uradu NDO ulica Sv. Franciška št. 2. Listek stane K 2:30. Vstopnica k veselici 20 vinarjev za izletnike.

Novi dohodi za pomlad in leto!
Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici
v TRSTU, Via Barriera vecchia 38 in Via del Rettori 1,
v GORICI, na Starem trgu 1. — V SPLITU, ul. Star. suda 314.
naznanja slav. občinstvu, da je preskrbela svoje prodajalne
s svežim poletnim, črnim in barvanim obuvalom ličnega kroja in dela ter finega in trpežnega usnja.

Velikanska zaloga pohištva in tapecarij
:: Paolo Gastwirth ::
TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hliša gledališča Fenice)
Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. **Kolosalni izbor.**

Največja zaloga stekla in porcelana
Popoloma konkurenčne cene. za domačo rabo in gostilne
JAKOB HIRSCH
TRST - ULICA CAVANA 15,
(nasproti škofijski palači). TELEFON ŠTEV. 13-50.

Dr. Fran Korsano
Specijalist za sifilitične in kožne bolezni
ima svoj **AMBULATORIJ**
v TRSTU, v ulici San Nicolò št. 9 (nad Jadransko banke).
Sprejema od 12. do 1. in 5.1/2 do 6.1/2 pop

Bogomil Pino
urar in zlatar
Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi uhano, prstanov, dijamantov, ženske verižice, zlate in srebrne za darila, vse po konkurenčnih cenah.

Knjigovoznica ANTON REPENŠEK je edina slovenska knjigovoznica v Trstu, ulica Cecilia št. 9. — Izdeluje vsa knjigovozna priprava in fina dela točno in po konkurenčnih cenah. 1716

Nova slovenska trgovina
izgotovljenih oblek
domačega in inozemskega blaga za moške obleke
MARTIN SKAPIN, TRST, ulica Arcata št. 19
Moške obleke od K 14 dalje, deške obleke od K 11 dalje, plat. obleke, vestalje, srajce, malje, sp. hlače itd. **Specijaliteta hlač za delavce domačega izdelka.** **Napravljajo se obleke po meri vsakovrstnega kroja. Cene absolutno konkurenčne.**

Velikanske zaloge manufakturne blaga
M. AITE
Velikanske zaloge manufakturne blaga
Cene nižje od vsake konkurence!
ulica Nuova 36 s podružnico ulica Nuova 38, vogal S. Lazzaro
Naznanja svojim cenj. odjemalcem in slav. občinstvu, da prodaja zaradi prenapolnjenja blaga **po zelo znižanih cenah** manufakturno blago vsake vrste za ženske in moške obleke. Zefir, voile, perkal in batist vse v najmodernejših barvah, kakor tudi ogromne zaloge vsakovrstnega perila na meter platnena in bombaževa blaga. Triž, žima in volna za žimnice, (matrace), posteljna pogrinjala in vsakovrstna zagrinjala bele in barvane. Velikanska izbira narejenega perila za ženske in moške in sicer: srajce, pletenice, ovratnike, ovratnice itd., vse po najzmernejših cenah.
Razne solle, okraski in drobnine za šivilje in tudi krojače.

Pri nakupu pristnega
Gerolsteinskega vreca
pazite na
varstveno znamko
rdečo zvezdo.
Potovalec: **Tomaž Hinteregger, Trst**
ulica Miramar št. 25.
Zaloga po vseh tržaških mirolincah. Gerolsteinski vrelec se nikdar ne pokvari.

Vesti iz Goriške.

Dušljiv kašelj. S Krasa: Pred petimi leti se je pojavil dušljiv kašelj v mnogih občinah sežanskega okraja. Ta kašelj je trajal dolgo časa, da je mučil vbovo mladino mesece in mesece. To nalezljivo bolezen so bliž zanesli Tržičani, prišedši v Komen in v razne kraje komenske okolice na letovišče, kajti znano je, da zdravniki priporočajo takim bolnikom premenjavo zraka. Tudi letos se je pojavil dušljivi kašelj po večih občinah sežanskega glavarstva in to na zgornjem in spodnjem Krasu. V raznih občinah je bila šola zatvorjena po več tednov in celo mesecev. Letos — in sicer od spomladi naprej — razsaja dušljivi kašelj po Krasu vedno bolj in bolj in se (četudi smo v poletju) še pojavlja. Zanesli so tudi letos to bolezen v naš okraj Tržičani, ki so pošiljali svoje bolne otroke na letovišče — kakor pravijo: „na zrak“ — na Kras.

Protiv tujih nalezljivih boleznih ni skoraj jeka. Hudo je gledati in poslušati otroke, kako kašljajo in bljuvajo tako strašno, da se jim kri celo vlija iz nosa.

Najbolj trpe sedaj otroci na dušljivem kašlju na Spodnjem Krasu in to v Škrbinu, Svetem, Komnu in drugod. — Znan „oče Kneipp“ je zdravil dušljivi kašelj naravnim potom. Njegov recept je bil enostaven. Tudi doktor med. Walsler, ki je iskren pristaš očeta Kneippa, priporoča ta recept. In ta je: Vsaki teden 4krat spodnji ovoj (tridečet ovoja), dvakrat umivanje vsega života, dvakrat gorko kopel senenih cvetic (+28 R°) in na to sledeče potapjanje v mrzlo vodo. Kolikor možno mnogo gibanje v svežem zraku, spati z odprtimi okni, uživanje ne-dražljivih jedi z vegetaličnim (rastlinskim) mlekom, zelenjavo, uživanje dobrega sadja.

Dr. Walsler trdi, da bolnik, ako se drži tega recepta, okreva v 14 dneh.

Pripominjam sledeče, kar toplo priporočuje „oče Kneipp“: Vsaka škrbna mati naj na pomlad, ko vijolice cveto, nabira vijoličnih listov in to listje posuši ter hrani kot dober čaj. — Bolnemu otroku se ta čaj skuha na en četrt litra vrele vode. Ta čaj se daje otroku vsake dve ali tri ure po eno žlico. Ako irajo odrasčeni ljudje to bolezen, naj pijejo trikrat na dan po eno čašo tega čaja. — „Oče Kneipp“ pravi, da se lahko uporabljajo tudi koreninice vijolične v to namero, a mora se jih streti („zmastiti“), predno se jih skuha.

Dušljivi — ali kakor mu rekaajo: „oslovski kašelj“ — je nalezljiva bolezen. O tem so vsi zdravniki edini, piše znani doktor med. Bilz. — Vendar niso vsi zdravniki edini glede vzrokov te hude bolezni. Nekateri smatrajo to bolezen za nekako nervozno obolenje, drugi domnevajo, da izvira bolezen iz želodca in da trpijo vsled tega tudi pljuča.

Dr. Bilz priporoča, naj se bolni otroci ločijo od zdravih. Bolnemu otroku naj se daje po vsakem kašljanju piti nekaj požirkov mrzle (sveže) vode. Glede zdravljenja se ujema z „očetom Kneippom“ in dr. Walslerjem. Tudi hrano priporoča tako. Otroci naj pijejo limonado. — Znak, da otrok kmalu ozdravi je, ako prične bljuvati mnogo katara.

Konečno pripominja dr. Bilz, da traja dušljiv kašelj navadno 14 do 18 tednov. Ako se pa otroka zdravi po označeni m? todi, le 3 do 5 tednov.

Odkritje Zoruttijevega spomenika. V očigled dejstvu, da pridejo teden pozneje tržaški Slovenci med nas, da skupno manifestiramo za naše pravice, je bilo pričakovati v nedeljo velikansko italijansko manifestacijo pred Zoruttijevim spomenikom. Nikdo ne bi bil pričakoval, da ta slavnost tako klaverno izpade. Pri odkritju spomenika je bilo navzročih okoli 2000 ljudi; brez vsakega navdušenja: skoraj popolnoma apatični so prodajali zijala. Kar je pa naravnost razžaljivo za spomin furlanskega pesnika, je dejstvo, da ni bilo poleg furlanskega ljudstva in nobene izvengoriške deputacije. Sramotno je tudi, da se ni slišalo iz ust raznih govornikov niti jedne furlanske besede, ko je pač znano, da je bil Zorutti navdušen Furlan in da je naravnost s sovraštvom gledal na Benetke, ki so zadale furlanskemu jeziku smrten udarec. Dve fanfari in dve godbi so poveljevale slavnosti, a petja ni bilo čuti, ker Gorica in vsa Furlanija nima nobenega pevskega društva. Tako se pač ne časti pesnika in tako se ne manifestira za „italijanstvo Gorice!“ Ravno ta slavnost je dokazala, da tega italijanstva — ni!

Izpiti na c. kr. državni realki. Pod predsedstvom prof. Justa Hendrycha so se vršili zrelostni izpiti na tem zavodu. Od 21 kandidatov, ki so se priglasiili k izpitu, sta napravila g. Tramontin in Köting z odliko, 10 jednoglasno, 7 večino glasov in 2 kandidata sta padla na šest mesecev.

K vsprejemnemu izpitu se je priglasiilo 51 dečkov, od katerih je padlo sedem.

Vesti iz Istre.

Iz Boršta. Za osebni vlak, ki naj bi vozil na progi Trst-Herpelje zvečer med 6. in 7. uro iz Trsta, je vložena na vodstvo

drž. železnice druga prošnja s 140-timi podpis. Upajmo, da nam omenjeno vodstvo v kratkem času ugodno reši to prošnjo.

Razpis profesorske službe. Na c. kr. državni realki v Puli je izpraznjeno mesto učitelja za hrvatski jezik kakor glavni predmet z nemškimi in hrvatskimi učnim jezikom.

Razne vesti.

Črno-beli dvojčki. Na ženski kliniki v Monakovem zelo zanima zdravniške kroge sledeči slučaj: žena, belka, nekega zamorca je rodila dvojčke, deklici, od katerih je ena povsem črna, druga pa povsem bela. Slučaj je tem zanimivejši in senzacionalnejši, ker se protivi vsem zakonom teorije o pododovanju.

Samega sebe je operiral v Toulonu vodja tamošnje mornariške bolnišnice dr. Regnault in sicer v sklepih desne noge. Operacija, kateri so prisostvovali tudi drugi zdravniki, je trajala poldrugo uro in se je popolnoma posrečila.

Pošta na Dunaju slavi letos 140letnico svojega obstoja. Leta 1772 uvel je Ludovik Schotten zelo primitivno pošto na Dunaju. Ljudje iz najnižjih slojev so pobirali po ulicah pisma od prebivalstva in jih nosili na pošto, kjer so jih odpošiljali naprej.

Tatvina mark v Črnigori. Pre letom dni je vzbudila veliko pozornost tatvina v črnogorskem finančnem ministrstvu na Cetinjah. Ukradenih je bilo namreč za 223.000 K jubilejnih poštah znamk. Te dni so zaprili dva uradnika omenjenega ministrstva, ki sta osumljena, da sta izvršila tatvino.

Mož vrgel ženo skozi okno. Iz Budimpešte poročajo: V noči od sobote na nedeljo je padla neka ženska iz tretjega nadstropja na cesto ter se težko poškodovala. Ko so jo zaslišali, je izpovedala, da se je sprla s svojim možem, profesorjem godbe Josipom Bartra-Hackeljem, ki jo je nato vrgel skozi okno. Moža so zaprili.

DAROVIL

— Rojanski izletniki v Prago za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Rojanu darovali K 6.—

— Pri veselici otroškega vrta v Rojanu dne 29. junija t. l. nabralo se je za tamošnjo podružnico K 20 50.

MALI OGLASI. MALI OGLASI se računajo po 4 st. besedo. Mesto italianske besede se računajo enkrat več. Mes. masa je pristojbina znaka 40 st. Plača se takoj in ner. oddelku.

Odlikovana babica. Marija Urbanija se uljudno priporoča. Ulica Carpiason št. 9. 1467

Zaradi bolezni se prodaja dobro upeljana pekarna po neverjetni ceni, stroški minimalni. Leban, kavarna Londra, Trst. 1468

Išče se takoj pridna dekla, ki govori tudi italijansko pri fini družini brez otrok. Via Istituto št. 24, I. nadst. vrata 10. 1469

Slovenci in Slovani pozor! Naznanjam slavnemu občinstvu, da odprem gotilno v ulici Commerciali št. 14. Točil bom istersko in dalmatinsko vino, vermut, marsalo itd. Za obilni oisk se priporoča udani Leopold Novič. 1470

Slovani, kaj se ne veste, da imate svojega dobrega zidarja za vsako delo in popravke. Specialist za šednjak Slika sobe in stopnice kakor vsak uobni slikar. Priporoča se vsem hišnim lastnikom in privatnikom. Obrnite se ustmeno ali pismeno ulica del Bosco 18, vrata 7. 1466

Kupujem staro železo in kovine. A. Cerneca. Trst, via dell' Olmo 12. 1401

Proda se v Kolonji zemljišče pripravno za dvorce, nadalje hiša P 305 s hlevom in vodo blizu pivovarne Judtmann. Ugodne cene. Plačila letno ali polletno. Pojasnila Via Zonta 5, telefon 21-64. 1469

Prodaja bombaževine, slik in dežnikov. Via Stadion št. 19, I. nadstropje, Iva3 Klun. 431

Fotograf. Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7.

Josip Štolfa mizarški mojster, Trst, ulica Belvedere št. 10. — Izvršuje vsakovrstna mizarška dela. 793

Stalni krajevni agenti zmožni nemščine sprejmejo ali pa nastanijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. — Ponudbe pod „Merkur“, Bruno Neugasse 20. 244

Za one, ki naročajo oglase

Oglase (Inserate) treba naslovljati na Uredništvo lista, in ne na Tiskarno „Edinost“, ne na „Narodni Dom“ in ne na „Hotel Balkan“ v Trstu, ampak edino na „Inseratni oddelek“ našega lista ali na Upravo.

Uredništvo, Tiskarna, Narodni dom in Hotel Balkan nimajo z oglasi nikaškega opravila.

To naj si dobro zapomnijo oni, ki naročajo oglase v našem listu in želé, da bodo isti točno uvrščeni.

Pozor! Priporočam slavn. občinstvu mojo bogato zalogo šivalnih strojev s svetovno znano znamko original Pfaff, Gritzner in Singer. Dalje za čevljarje orig. Dürkopp, jamčim od 5—10 let. Dvokolesa z znamko Joh. Puch, Premier, Regent in Humber. opremljenimi z žičnimi črevi (Stahlrad-Pneumatik) ali z navadnim črevom. — Stiskalnice in mlne za grozde in slamo. Popravljajo se zgoraj navedeni predmeti najceneje, tudi pisalni stroji in gramofoni. — Moje staro podjetje ne pozna konkurence. — Udani SVOJI K SVOJIM! Jos. Dekleva Gorica, ulica Munitello št. 1.

S. M. ALKALAY, tvorniško skladišče kož. Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 45. Priporoča svoje skladišče najboljših vsakovrstnih kož in vseh drugih čevljarških potrebščin. Naročbe se izvršujejo hitro in točno na vse strani. — Tvorniške cene.

Sedlarska delavnica Ivan Kravos GORICA na Kornu II. Zaloga navadnih in finih vpreg in oprav, kakor tudi različnih potrebščin za konje. Velika izber uagobčnikov, ovratnikov in bičev za pse. Zaloga potnih kovčkov, listnic, denarnic, nahrbtnikov itd. Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča popravila. Postrežba točna in solidna.

Slovenska šivilja se priporoča cenj. občinstvu. Ljuboslava Baučer Trst, ul. Istituto št. 13, Trst prtiličje.

TEODOR KORN Trst, ul. Miramar št. 65 Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste. PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE. PO NIZKIM CENAM. Delo dobro in zajamčeno. Telef. 25-26. Poslovodja: Franjo Jenks.

FRANWALIS krojač. Priporoča se slavnemu občinstvu. TRST, ul. Tor S. Piero 4. (Konec ul. Belvedere) Izdeluje obleke iz angleškega blaga po dunskega modnega kroja od 40 K dalje.

Kron 6200!! AUTOMOBILI FORD 1911. Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40.000 voz edinega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in neokonzistentnejša kot jih obstoje. — GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL . TRST Piazza Goldoni 10—11, Tel. 1734. Velika centralna garaža, ulica del Barchi 16, vogel ulico Buschetti TELEFON 2247. STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske). Avtomobil na posodo po znorni ceni. Vzavje in vzdrževanje avtomobilov. — Solidna postrežba

Salumeria - Buffet Trst, via Carlo Ghega št. 8. Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano in surovo. Izvrstno vino, črno in belo. Prvovrstno pivo. Priporoča se za obilen obisk JAKOB VOLPIN.

PORTO APOLLO Veliko kopalnišče prvega reda s hotelom, restavracijo in kavarno. 50 elegantno urejenih sob. - - IZOLA Največji komfort. Zmerne cene. 50 udobnih kabin za kopanje. Enrico Ravasini.

Rimske toplice v Tržiču (MONFALCONE) odprte od 1. junija do 1. oktobra. — Toplice 40°, slovite močvirnate kopelji s tržičkim blatom, masaž, elektroterapija. Uspešno proti kroničnemu revmatizmu v členkih in mišicah, posledicam, ki nastajajo vsled zlomljenja in zvitja kosti, ishiasu, starim izpahom itd. V kopalnišču izborne sobe in hrana. — Zmerne cene. Vodilni zdravnik: Dr. Karaman. — Prospekte razpošilja ravnateljstvo J. M. Graf

R. Gasperini, Trst Telefon šte. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10. Prevozno podjetje. Sprejme razcembiranje kakršnegakoli blaga iz mitne, dostavljanje na dom. POŠILJATVE, POTEGA KOVČEJOV. NAJDOGODORNEJŠE CENE. Zastopstvo tvrdke „CEMENT“ Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spiljetu. PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Pozor! Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno. Izborna kuhinja in budjejoviško pivo (nič glavobola). Zmerne cene. Restavracija - Hôtel Balkan (: Piazza : Caserma)